

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Reverendi Patris Vincentii Carafæ, Septimi Societatis Jesu Generalis

Bartoli, Daniello

Leodii, 1655

Cap. X. Memorabilia quædam effecta egregiæ Vincentii in subjectos
caritatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42928

Cæterùm Vincentius adeo sibi in benignitate lenitateque regendi per omnes præfecturas constitit, ut inter paucula, quæ sumpto SS Eucharistiæ viatico voce ac viribus defectus, ex imo verba deprompsit, asseruerit sese semper conatum, quantum fas fuit, cuique satisfacere, & solatio esse. Dumque Societatis gubernacula tenuit, sæpiùs auditus est sortem suam plangere, quòd ut maximè cuperet, non liceret sibi per officii sui leges & rem Societatis publicam, omnium votis morem gerere. Nec enim umquam singulorum desideria sunt ejusmodi, ut ita singulis favere possis, quin noceas universis.

CAPUT X.

*Memorabilia quadam effecta
egregia Vincentii in subje-
ctos caritatis.*

TEmpus me deficiat, si singulatim
omnia persequi velim, quæ Vincen-
tius toties aliis cum imperio Præpositus
L. 4 Specimina

specimina edidit propensissimæ in salutem perfectionemque suorum voluntatis. Et verò quæ capite proximè superiori produximus, penitus inspicienti satis eam demonstrant. Verumtamen paucula illius exempla, quæ subnecto, præterire non licuit; sive quòd ad Moderatorum documentum insigniora, sive quòd divinam ac prodigiosam manum Vincentii votis ac conatibus obsecundantem ostendunt. Quamdiu tirocinium Societatis rexit, gnarus quantum intersit dæmonis vaframenta ab ipsis initiis evolvi, eique quem nobis Deus præfecerit, expandi, jubebat Novitios suos, ubi primùm molestius importuniusque ad prava se sollicitari animadverterent, etiam nocte concubiâ, nullo tædii sui metu, nullo incommodi respectu, ad conclave suum venire, & pandere animum. Etenim tali præsertim re ac tempore patrem se illis esse oportere: atque adeo non fore sibi quidquam acceptius, quàm si ingenuâ libertate fiduciaque uterentur. Ita factum, ut cum nequam ille genius frequentius eos aggredi soleat, qui proximè tyrannidem ejus excussere, quippe rudes adhuc, imbelli-

Vincen-
tii cura
depel-
lendi à
tironi-
bus dæ-
monis
conat-
us,

imbelliq̄ue virtute, affiduè interdiu noctuq̄ue ad Vincentium itarent, subsidii gratiâ, consiliive. Augebat frequentiam fiduciamq̄ue excipientis humanitas, atque invitatio; præsens item remedium: nam nudasse plagam, non rarò sanari erat.

Subita
unius
curatio-
ne com-
proba-
tur.

Fuit cùm novitio cuidam ad quietem se componenti, instante jam somnò quasi ex insidiis injectum est simul vehemens tædium susceptæ religiosæ vitæ, simul sæcularis abjectæ desiderium. Et nitebatur ille quidem utrumque rejicere: sed pro nixu tentatio crescebat. Quid faceret? nam ex vero docuit S. Ignatius nocturna cum dæmone prælia diurnis periculosiora esse, quippe animo objectis illecebris tenaciùs in hærente, quando illum nulla sensibilis species ab iis divertit. Igitur lecto se proripiens, provec̄tâ jam nocte ad cubiculum Vincentii confugit; fores leniter pulsat, ne si obdormisset, somnum interturbaret molestiùs. Confestim jubetur ingredi; narrat tentationis genus & importunitatem; conatusq̄ue sui damnum potiùs quàm fructum. Tum amica hilariq̄ue voce, *Eia mi frater*, ait, *timorem pelle, res bono loco est, crucis signum*

qua parte cor residet, digito imprime: nec plura: cubitum quietus redi. Rediit, ut jussus, illoque facili juxta vulgarique remedio non solum in præsens, sed & in reliquum vitæ, eo genere tentationis liber extitit.

Miraq;
alterius
conver-
sione

Admirabilior fuit, digniorque memoratu mutatio cujusdam tironis Adjutoris, ejus ipsius confirmata jurejurando. Hic quondam incidit in sæculares tironum vestes, auræ liberiori (ut quotannis fieri assolet, ne vitium contrahant) in porticu expositas. Quas dum curiosius contemplantur, suas etiam animadvertit. Hæret in earum aspectu, sensimque vanâ præteriti ornatûs oblectatione capitur. Non defuit occasione dæmon: & illinc sensum pristinae suavisque libertatis juveni revocavit in memoriam, hinc molestias ac rædia vitæ, in centonibus illis quibus nunc onerabatur, tolerandæ: atque ut orator est in perniciem hominum disertissimus, utraque mirè amplificavit. Ne dubitaret ergo quando adhuc sui juris erat, nec ullo voto religioni obligatus, atque adeo sine crimine licebat, hasce molestias à se depellere, resumptisque sæculi vestibibus pristinae

pristinæ libertati se restituere. Neque furdo cecinit. Assensus est miser tyro pravæ suggestioni, & vasa colligere statuit. Quia verò sat certus erat Vincentium, si mentem ac consilium ejus resciret, persuadendi adeo potentem, ac Deo gratiosum, ut vel dicendo vel precando illud disturbaret; ejusdem vafri genii instinctu, non silentio tantum, sed & fugam rem expedire statuit: Jamque in occasione fugæ quærendâ totus erat. Clavi igitur aliquando potitus, modò domus, modò templi fores adibat, explorabundus, num quem obvium haberet, à quo deprehendi posset, si properè ad vestium sarcinam recurrens, eâ arreptâ insalutatis omnibus se subduceret. Et Deo benè propitio semper aliquis occurrit, ut cellam mærens repetere cogeretur. Octo dies tenuit ea fugæ captatio, usque dum Vincentius Dominicâ die sacrâ Synaxi defunctum ad se accivit, initoque de aperiendis animi arcanis sermone, petiit, nullâne illum prava cogitatio turbaret. Negat ille intrepidè. Sed Pater mentis ejus divinitus conscius, eandem quæstionem aliquoties iterat: at toties ille pernegat. & adeo præsi-

præsi-

præfidenter, ut omnem spem recideret exprimendæ à se confessionis. Tum Vincentius, *Quid si, subjicit, prior ipse statum animi tui patefaciam, annuésne vera loquenti?* Spondet. *Carissime frater, ait, iam octo dies sunt, ex quo abdicata religiosa vitæ voluntate constituisti de transfugio in sæculum; eò clavim surripuisti, quam penes te semper habes, sapiúsque iter ad ianuas domûs explorasti, ut si nemo obvius te deprehendere posset, aufugeres.* His auditis miser attonitus, & sacro quodam horrore perculsus est. Siquidem noverat se consilium illud suum cum mortalium nemine communicasse: ac tum scilicet ordine totum exposuit. Solatus est Pater optimus prodigum suum verbis sanè benignissimis: pollicitusque neminem omnino, præter se, rei conscium fore, addidit amplioribus etiam, quàm antehac umquam, curâ benevolentiaque illi se deinceps adfuturum. Dein genua curvare iussit, & crimina ritè confessum absolvit. Porrò visus est ille sibi ingenti onere levare; liquidiorique, quàm antehac ulla occasione, gaudio delibutus, ad cellam se recepit: certus mori priùs quàm

quàm ab initio vitæ genere desciscere.

Affinis est in causa non dispare even-
tus, qui subjicitur. Duo quidam Societa-
tis adjutores amisso sensim religionis spi-
ritu, atque adeo tædio illius affecti, ex
compacto decreverant Societate repu-
diatâ ad pristinas artes redire. Sed prius
quàm rem exequerentur, tertium quem-
dam hætenus propositi tenacem ad idem
sollicitarunt. Et quia hoc negotium erat
authore dæmone susceptum, eodem in-
stante tanta vi affectûs rationumque fal-
ladium hominem invaserunt, ut succum-
beret. Hæc est humana imbecillitas. Si
lapsantem naturam in malum succusse-
ris, nihil prius, quàm ut sponte ruat.
Ergo jam gravis erat illi vel memoria
obedientiæ, cui antea re ipsa parêre ju-
cundum: maximè verò intolerabilis tot
legum observatio, quæ ne momentum
quidem temporis suo arbitratu agere
permittunt. Summâ, decernit & ipse nun-
cium religioni Christoque remittere; at
non sine gravi mentis perturbatione,
acrique stimulo conscientia. Nimirum
utcumque vitæ religiosæ pertæso inhor-
rescebat voluntaria illa, quam destinabat,
præcipi-

Alius
item cū
vatici-
nio

præcipitatio sui è cœlo in cœnum, & è cœno, ubi difficillimum est præcipiti consistere, in orcum. Vix duo illi pravi consiliarii ab eo discesserant, cùm Vincentius hunc in conclave suum accersiri curat. Quamquam enim nec congregantes alios viderat, nec degredientes, mente tamen interfuerat eorum colloquiis. Rogat igitur illum, quâ se animus habeat, an illius quietem quid interturbaret. Ille malo dissimulato negat. *Quid ergo sibi volebant hi duo, subicit Pater, quidve tecum conferebant?* Mentitus ille, nuncios respondet, præterea nihil. Urget hominem Vincentius, néve mentiri pergat, asseverat magno pariterque dulci animi sensu quæstiones has non aliò quàm ad ejus bonum institui: atque ita demum veritatem extorquet, quid ab illis duobus conspiratum, ad quid ipse sollicitatus, quid pollicitus, & quantis exinde angoribus premeretur. *Tum verò Vincentius, Non sic res habebit, ait: Etenim ille (alterum è duobus nominavit deficere pertinaciorum) permansurus est in Societate: alter ab eâ discedet.* quod utrumque evenit. Deinde paucis hunc tertium ad constan-

constantiam exhortatus, sigillum Christi è cruce pendentis extraxit è sinu, ubi gestare solitus; vile quidem si materiam ac speciem spectes, at illius usu contactúque pretiosum: eumque fratrem sic affatus est. *Vides, frater mi carissime, quemadmodum optimus hic Redemptor nobis brachia expandit sua, nósque præstolans, nihil tantopere exoptat, quàm ut in dulcissimum illius sinum nos ipsos immittamus, intremúsque illius cor, utique hunc in finem apertum? Et nos tam pium Dominum, nos, mi frater, à nobis deseri sustinebimus?* Atque hæc locutus, signum illud ei donavit, monens ut qualibet pressus necessitate, perfugium in eo suum collocaret: fore profectò instrumentum, fontémque omne genus gratiarum: quod & postmodum variis temporibus, rerúmque difficultatibus expertus est. Hisce autem dictis amplexatus est hominem, ejúsque fronti formulam crucis appressit. Ille autem eo crucis aspectu, Patris amplexu, manúsque in fronte contactu, mirum quantum animo permotus, discussâ penitus tetrâ criminosaë mentis caligine, atque adeo angore soluto, omninò alium se

se

se sensit, itaque in arrepto religioso instituto firmatum, ut si Societatem recens post longa desideria obtinuisset.

Eamdem
ejus cura
quam ad
defectionem
solicitationis
frustra
experitur.

Neque verbis tantummodo, aut hortationibus, sed & precibus fervidis ac diuturnis, durisque verberibus suorum in Societate confirmatio Vincentio constabat. Quæ omnia eo frequentabat ardentius, quod non nesciret consuetam hujusmodi nutantium (qui ut plurimum infirma virtute sunt) socordiam sic suppleri; atque adeo fugari dæmonem, quem illa velut proditrix, ad eos, quibus insidet, aggrediendos invitare solet. Ex eorum numero Novitius quidam egregiæ spei ob insolitam ingenii excellentiam grandia quædam ad Numinis gloriam spondentis, (si par quidem virtus cum tempore accessisset) è ferventissimo virtutis affectu jam desidia tædioque in vitam languerat. Quin & fastidiebat divina, quippe quorum sapor non percipitur ab iis qui alliorum Ægypti gustu capiuntur. Quocirca & facile aditum dæmoni dedit & manus: at Vincentius non ita facile illi copiam Societatem deserendi. Etsi enim non erat animus invitum
retinere

retinere (nam domus religiosæ non sunt triremes) tamen omnia prius periclitari, quàm fortè in exitium præcipitem abire sineret, volebat. Itaque lacrimas etiam ac sanguinem ejus redimendæ constantiæ impendit. Sed frustrà. Pertinaculus ille obstructis ad omnia hortamenta auribus, animum ad defectionem obfirmavit. Ergo quondam benè mane, ad ædiculam intra urbis quidem mœnia sitam, sed à tirocinio dissitam eduxit, ibique sæculares vestes ei reddidit. Dum induit, suis exiit se Vincentius, & ultimùm experiturus, num adolescentem sibi à dæmone abreptum, revocare ad se Deumque posset, concisos flagris humeros, plagisque confectos illi ostendit, sperans hoc aspectu emolliendum (nec enim desperandam victoriam, quamdiu prælium duraret) atque ut illius animum feriret altius, addidit se donec hūmeris caro sanguisve superaret, non destitutum suo sanguine pœnas ejus levitati debitas luerre, quoad vocanti Deo fortiter se redderet. Sed enim tanta charitatis argumenta in faxeum pectus nihil potuère. Abire igitur permisit, quò libido rapiebat. Et

M dubio

dubio procul majore ipsius quàm Societatis damno. Ingenia enim Societati semper suppetent, quippe eorum altrici & educatrici, maximè quamdiu in eà virtus florebit, moderatrix ipsa & pædagogica ingeniorum. At desertoris istius occasione relictum esse posterorum memoriæ exemploque, tam eximiæ charitatis Præsidium in vacillantes pignus; id verò illius adolescentis jacturam supra, quam nimis compensat.

Ejusdē
cura
prodi-
giosa
corpo-
rum

Atque hæc hinc dicta Vincentii curam animarum commendant: Unicum hoc prodigium indicat abundè corporum. Invigilabat bonus Pastor gregi suo, non interdum dumtaxat, sed & noctu. Quondam evênit, ut cùm reliqui omnes somno se dedissent, conclavi suo egressus ministrum adiret, jussùmque sine mora cubitu surgere, sollicitè instantèrque ad cellam P. Joannis Baptistæ Tuso mitteret, caurum ne quid illi sinistri accideret. Et profectò præsentissimum erat discrimen. Cùm enim introisset Minister, ipsum quidem profundo immersum somno offendit, at simul adjacentem lecto ceratam resticulam ardentem, quam restinguere

reftinguere dormituriens oblitus erat, jámq; ad imum ufque confumptam, cœptantémque adurere lecti lintea. Et periculum instabat ne flamma fenfim augescens dormientem involveret: sed ambo igni statim extinguendo incumbentes, illud amoliti sunt. Intellexit porro Pater Joannes Baptista, cui tam opportunum necessariúmque remedium, & adeo vitam deberet. Nos verò exploratum hinc habemus Moderatoribus paternum in suos pectus curámque gerentibus, Deum ut communibus filiis patrem matrémve se probet, nec prodigiis parcere.

C A P U T XI.

Vincentii suprema Romæ beneficentia in agros ac egentes.

PRiusquam felicem divini hujus viri obitum describendum suscipiam, visum est ejus occasionem referre, quippe ex qua egregia illius laus efflorescit. Semper illum ardens desiderium tenuit non modò brevi moriendi (ob sanctam animi

Vincentii desiderium pro Christo moriendi

M 2

ad